

Nederlands.

PROVINCIALE STATEN.

Limburg.

Zitting van den 11 july.

De president spoort, na de vergadering te hebben uitgenoodigd, om de in overweging zijnde stukken geheim te houden, overeenkomstig art. 21 van het reglement van orde, hetwelk aan denzelfden deze magt geeft, de vergadering aan, om aan het voorstel van den heer de Lamberts geen gevolg te geven, omdat hetzelfde, zegt hij, betrekking heeft op een onderwerp van algemeen belang.

De heer de Lamberts vraagt, met welk regt men aan de staten de magt zoude willen ontzeggen, om zich te bemoeijen met datgene, wat het onderwijs betreft, wanneer de grondwet hun belast, om over de uitvoering der wetten, hetrekkelijk het openbaar onderwijs, te waken?

Na eene discussie van eenige minuten, wordt het voorstel der verzending van de motie naar de sektion in omvraag gebracht: de verzending wordt met 29 tegen 23 stemmen aangenomen.

De heer de Lamberts legt op het bureau van den president een ontwerp van tegenspraak neder tegen de circulaire van den heer van Gobbelschroy.

Zie hier wat het voorstel van den heer de Lamberts in substantie inhoudt:

Edel achtbare heeren!

Ik stel aan UEd. achtb. voor, om te verklaren, dat wij ons verzetten tegen de ministeriële aanmatigingen, geplaatst in de dépêche van den 19 oktober 1828, waarvan, op bevel van den minister van Gobbelschroy, aan de staten, op den 9 dezer, voorlezing gedaan is.

Dit voorstel steunt daarop, dat de bevelen en aandrangen in de dépêche vervat, de voorregten der provinciale staten kwetsen.

Het ministeriële grondbeginsel is, om de provinciale staten van de algemeene administratie af te zonderen en hunne werkzaamheden binnen den kring der louter plaatselijke belangen te bepalen.

Deze aanmatiging is strijdig met de grondwet. De staten kunnen de belangen hunner provincien en hunner onderhoorigen bij den Koning en de staten-generaal ondersteunen. (Grondwet, art. 151.)

Merkt het wel op, edel achtb. heeren! de belangen hunner provincien en hunner onderhoorigen, welke die ook zijn mogen, zonder onderscheid en zonder eenige restrictie.

Thans open ik het rapport door de kommissie, belast met de herziening der grondwet, aan den Koning aangeboden, en ik lees op blad. 8. «Zij (de administratie der staten) zal voor uwe regering een verlichte agent zijn, die des te meer geschikt is, om de wetten te doen beminnen en eerbiedigen, naarmate dezelve meer achting en vertrouwen zal inhoezemen. Wij hebben dus het regt om te reclameren tegen de willekeur, welke volgens de onwettige bevelen of besluiten op de provincie zoude drukken.

Het rapport voegt er bij: «zij zijn verre uit uw hart verwijderd, Sire! die noodlottige grondstellingen, welke de belangen van den Vorst van het belang zijner onderdanen afscheiden, en de kracht en het geluk miskennen, welke uit hunne standvastige en inwendige eensgezindheid voortvloeijen. De staten der provincien zullen de widdrukking hunner behoeften en de wenschen uwer onderdanen aan den voet des troons brengen.»

De provinciale staten tellen onder hunne eigenschappen het regt om de regering in te lichten; nu moeten zij, om dezelve in te lichten, alle middelen kunnen bezigen, welke geschikt zijn om daartoe te geraken. Deze te verhinderen, zoude derhalve eene schending zijn van een hunner regten; zij zouden daardoor in de onmogelijkheid gesteld worden om eenen pligt te vervullen.

De provinciale staten kunnen zich met de staten-generaal in betrekking stellen: de werkzaamheden dezer laatsten hebben ten doel het algemeen en universeel belang des lands, dus hebben de staten het regt, om, namens hunne provincie, de verdediging der belangen, welke de provincie met het overige gedeelte der natie gemeen heeft, op te vatten, zonder de grenzen van hunne voorregten te buiten te gaan.

Wanneer ik intusschen overweeg, dat de ministers, volgens art. 114, 115 van het fransche straf-wetboek, hetwelk nog in werking is, aan eene onteerende straf-onderhevig zijn, wanneer zij eenige daad bevelen, welke nadeelig is, hetzij voor de burgerlijke regten, hetzij voor de constitutie (thans grondwet), vlei ik mij nog, dat de minister, die eene dépêche, zoo zegt-

baar op de voorregten der provinciale staten en op art 161 der grondwet inbreuk makende, onderteeekend heeft, op derzelfverteen uitvoer brenging niet zal aandringen.

Maastricht,
10 july 1829.

WERNER DE LAMBERTS.

Zitting van den 16 july.

De afdeeling belast met het voorafgaand onderzoek der motie van den heer de Lamberts, brengt haar berigt uit en beweert, dat er redenen bestaan, om zich tegen de circulaire van den heer van Gobbelschroy in dato 19 oktober 1828 te verzetten.

De heer Joppen vraagt het woord, bestrijdt het berigt en zal tegen het voorstel stemmen.

De heer baron de Weimar antwoordt en verklaart zich voor de motie.

De heer Bloemaerts van Venlo beweert, dat, vermits de circulaire van den minister in naam des Konings geschreven is, men zich daaraan moet onderwerpen; dat de Koning de wet uitlegt en die uitlegging den voorrang moet hebben boven die der staten.

De heer Lamberts antwoordt, dat hij den Koning en zijn gezag, zoo veel als iemand der wereld, eerbiedigt; maar, dat er eene magt boven den Koning is, te weten: de grondwet. Daarnaast moet men alles regelen, en de daden der regering daarmede in verband brengen, om de wettigheid te bepalen; verder, zegt hij, is deze wet klaarblijkelijk strijdig met de aanmatigingen van den minister van binnenlandsche zaken, gevolglijk kan zijne circulaire in geene de minste aanmerking komen, en, om te bewijzen, dat men den wil en het verlangen heeft, om de voorregten der vergadering, waarvan hij de eer heeft lid te zijn, ongeschonden te bewaren, men zich openlijk tegen de circulaire verzetten moet, ten einde voor het toekomstige de ministers geene niderpalen meer in den weg leggen, geschikt om den loop der beraadslagingen van de kamer te belemmeren. Van den anderen kant, vervolgt hij, zoude het voor de eerste reis niet zijn, dat de naam des Konings misbruikt werd, om wettige ordonnantien met eene soort van onschendbaarheid te bekleeden; het is wellicht om de staten te beproeven en hunne vaderlandsliefde te verwilderen, dat men ons dien heiligen naam tegenwerpt.

De president zegt, dat, vermits er duisterheid in den tekst bestaat, die de magt der staten bepaalt, niets zoo natuurlijk en redelijk is, als zich aan de uitlegging door den minister in naam des Konings gegeven, te onderwerpen, dat de brief alleen de gouverneurs betreft en niet aan de staten gerigt is en gevolglijk dat eene protestatie tegen eene akte, die hen niet aangaat, van zelfs nietig zoude zijn.

De heer de Lamberts neemt hiertegen het woord op, en zegt, dat de grondwet niet wordt uitgelegd, want dat daarvan de zin en de tekst duidelijk zijn; dat zelfs in veronderstelling, dat dezelve onduidelijk is, hij niet ziet, waarom men zich aan de uitlegging door den Koning gegeven, moest onderwerpen, vermits de Koning even zoo min als de staten, de grondwet kan uitleggen.

De heer Pitteurs en de baron de Loë verdedigen het gevoelen van den heer de Lamberts.

Na een uur overweging, wordt het voorstel met 34 tegen 18 stemmen verworpen.

De meeste leden der staten, welke tegen het voorstel hebben gestemd, hebben voor redenen aangevoerd: dat de circulaire hun niet aanging, dat zij hiermede niet te doen hadden, en de minister de gouverneurs kon voorschrijven, hetgeen hij verkoos, zonder dat de staten gehouden zijn, om zich naar de bevelen van die heeren te gedragen; dat zij hunne regten en de grondwet, welke dezelve waarborgt, zullen weten te handhaven, hetgeen dan ook de redenen zijn, waarom het voorstel van den heer de Lamberts niet is aangenomen.

De vergadering wordt over provinciale belangen voortgezet.

Zitting van den 18 july.

In deze zitting, welke van negen ure 's morgens tot des namiddags ten half vijf ure geduurd heeft, is door de vergadering bij eene meerderheid van 39 tegen 15 stemmen aangenomen, dat aan Z. M. een adres ten voordeele van het vrij gebruik der fransche taal zal worden ingediend; een tweede verzoekschrift is met eene meerderheid van 42 tegen 12 stemmen, betrekkelijk de vernietiging der politieke onbevoegdheden bij het reglement daargesteld, goedgekeurd en met eenparige stemmen is besloten ten behoeve van een ontwerp van wet, nopens eene eenstemmige wetgeving voor de jagt.

Men wil, dat de gouverneur nog heden de zitting zal sluiten; gevolglijk is de bijeenkomst bepaald des avonds ten 7 ure.

Avond-vergadering.

De vergadering is ten 7 ure hervat, om over eenige onderwerpen van mindere aangelegenheid te beslissen. Onderscheiden leden hadden daags te voren voorgesteld, om een afschrift van de processen-verbaal der zittingen aan de dagbladen der stad te zenden, doch hebben dit voorstel ingetrokken.

Waarna de zitting en de vergadering ten 11 ure gesloten zijn. Men spreekt met lof over de wijze, waarop de heer gouverneur de vergaderingen heeft voorgezeten en men heeft opgemerkt, dat, hoezeer hij vele voorstellen bestreden heeft, hij echter niet eens van het *veto* heeft gebruik gemaakt.

Namen.

De zitting van den 17 der provinciale staten van Namen, is van het hoogste belang geweest, en men kan zeggen, dat de vergadering aan het vertrouwen harer lastgevers heeft beantwoord.

Nadat de heer *Isidorus Fallon* de aandacht der vergadering over de *ongrondwettigheid* van de circulaire van den minister van binnenlandsche zaken met kracht had bezig gehouden, is men overgegaan tot het voorstel betrekkelijk de taal, door den heer burggraaf *Desmanet de Biesme* gedaan. De commissie is van gevoelen, dat, vermits de staatsraad belast is met dit belangrijk onderwerp, het voorstel *ontydig* is en men hiermede zou kunnen wachten. De burggraaf *de Biesme* bestrijdt dit gevoelen; hij ziet overal de zucht der regering om de taal, die men zoo onwettig de *ationale* noemt, te verspreiden: worden onze officieren der schutterij niet gedwongen, om in eene taal, die zij even zoo min als de schutters verstaan, te kommanderen? Dit achtbaar lid doet het ongepast gevoelen, hetwelk onvermijdelijk hiernit voortvloeit, voor de ingezetenen van Namen, Brussel en andere steden uitkomen. Vele leden nemen deel in de beraadslagingen en bestrijden hevig het voorstel der commissie, hetwelk, in omvraag gebragt zijnde, met 38 tegen 14 stemmen verworpen wordt, waarna de vergadering bepaalt, dat aan den Koning een adres zal worden aangeboden, om de ingezetenen der provincie Namen te vergunnen, om hunne openbare akten in alle steden des koninkrijks in de taal die zij verkiezen, te mogen laten opmaken.

Het bericht der commissie over het voorstel van den heer *Zoude*, betrekkelijk de vrijheid van onderwijs, is aan de orde van den dag.

De commissie is wederom van gevoelen, dat dit voorstel *ontydig* is.

De heer *Zoude* bestrijdt de circulaire en beweent, dat het juist tijd is om deze motie aan te nemen. Hij legt de art. 145 en 151 der grondwet, betrekkelijk de competentie der vergadering, uit.

De beraadslagingen loopden zeer uit een en de debatten zijn hevig. Het adres der commissie wordt in omvraag gebragt, en met 29 tegen 23 stemmen verworpen, waarna de vergadering met 41 tegen 11 stemmen bepaalt, dat een adres aan den Koning, betrekkelijk de vrijheid van onderwijs zal worden aangeboden; men weet nog niet of de heer president van zijn *veto* gebruik zal maken.

Zitting van den 18.

De vergadering der provinciale staten heeft de twee adressen aan Z. M. goedgekeurd, het eene betrekkelijk de fransche taal, en het andere nopens het onderwijs.

De heer gouverneur heeft verklaard, dat hij, gebruik makende van het regt, hem, bij art. 27 van het koninklijk besluit van den 15 december 1828 toegekend, *weigerde die verzoekschriften met zijne handteekening te bekleeden*, totdat de bevelen des Konings hem zullen overgemaakt zijn.

De zitting der provinciale staten is ten 11 ure gesloten.

Luik.

Zoo wij vernemen, hebben de provinciale staten met eenparigheid van stemmen, eene protostatie tegen de circulaire van den heer *van Gobbelschroy*, alsmede het adres aan den Koning, nopens politieke onbekwaamheden, aangenomen. Het adres aan Z. M., betrekkelijk de vrijheid van onderwijs, is met 43 tegen 12 stemmen goedgekeurd.

Zuid-Brabant.

De zitting van den 17 juli is allerbelangrijkst geweest; zij bewijst, dat, indien Zuid-Brabant het voorbeeld der verzoekschriften gegeven heeft, de leden der provinciale staten levendig gevoelen, dat het hun pligt was de wettige vorderingen der verzoekers bij Z. M. te ondersteunen.

Na voorlesing en goedkeuring van het proces-verbaal, geeft de heer *Cols* te kennen, dat al de ontwerpen van adressen door de afdeeling zijn aangenomen en dat zij voorstelt, om van elk afzonderlijk een bijzonder verzoekschrift den Koning aan te bieden.

De vergadering behandelt de besluiten der afdeeling en onder meer anderen, de navolgende verzoekschriften:

Adres aan Z. M., voor het vrij gebruik der beide talen, op voordragt van den heer *Kockaert*, hetwelk met algemeene stemmen wordt aangenomen.

Adres aan den Koning, op het voorstel van den heer *Cornet*

de Grez, ten einde te bepalen, dat elke provincie haar eigen vondelingshuis zal hebben. De heer *Baesen* verlangt, dat de kosten dier instellingen ten laste van 'srijks schatkist vallen, doch op aanmerking van den heer *Kockaert*, dat de provincien die kosten wel zullen dragen en de overweging van den heer *Beyls*, dat de regering aan groote bezuinigen op het algemeen budget moet denken, wordt dit voorstel in dezen laatsten zin aangenomen.

Adres aan den Koning, op voorstel van den heer *Joseph d'Hoogvorst*, kamerheer des Konings, om te verkrijgen, dat inboorlingen, welke buiten 'slands hebben gestudeerd, van de onbevoegdheid, om openbare ambten te bekleeden, worden ontheven. De achtbare spreker haalt een treffend voorbeeld aan van eenen jongeling, wiens vader hem bij testament had voorgeschreven, om zijne opvoeding buiten het rijk te nemen, uit hoofde van den staat des onderwijs van ons land, en vraagt, of die jongeling onbevoegd zal zijn om zijn vaderland te dienen, omdat hij den uitersten wil zijns vaders heeft nagekomen.

De heer *Degnaffe*, district-kommissaris, is van gevoelen, dat dit adres strijdig is met de circulaire van den heer *van Gobbelschroy*, en dat het welvoegelijk zijn zoude dit niet te behandelen, vermits de vergadering aan die missive moet gehoorzamen, uit hoofde de Koning alleen het regt heeft, om de grondwet uit te leggen.

De heeren *Baillet* en *d'Hoogvorst* antwoorden met nadruk op deze vooruitstellingen, en zeggen, dat de circulaire, zonder zelfs den grond daarvan te waarden, in alle gevallen slechts een voorschrift voor de presidenten der staten is, en de president alleen moet onderzoeken, hoedanig hij zich hier naar moet gedragen. Buitendien merkt de heer *Baillet* op, dat hij zonder stilzwijgen een dergelijk beginsel niet kan voorbijgaan, vermits er alsdan geene grondwet meer zoude bestaan, dat het hoofd van den staat dezelve aldus heden en deszelfs opvolger morgen anders zou uitleggen; dat ongetwijfeld het personeel karakter van onzen doorluchtigen Vorst een waarborg is, maar menschen vergaan en instellingen blijven; het adres wordt met algemeene stemmen aangenomen en de heer *Viron*, na zich als afgevaardigde openlijk te hebben verklaard, dat hij voor hetzelfde stemt, voegt er bij, dat hij in hoedanigheid van voorzitter der vergadering, zijne handteekening weigeren zal, vermits deze valt in de circulaire, welke hem tot instructie dient. Hij geeft desniettemin de verzekering aan de vergadering, dat het adres, hoezeer door hem niet ondertekend, den Koning zal worden. (Bravo's worden in de zaal gehoord).

Adres aan den Koning, nopens de motie van den heer *Kockaert*, voor de in vrijheidstelling der inwoners dezer provincie, gevangenen uit kracht der toepassing van het besluit van 1815; hetwelk na eenige opmerkingen, van wege den president echter met algemeene stemmen, met uitzondering der stem van den heer *Malingreau*, wordt aangenomen.

Adres aan den Koning, over het voorstel van den heer *Kockaert*, om de lessen in de speciale school der medicijnen te Brussel, bij voortdoring zoowel in het fransch als nederduitsch te geven; hetwelk algemeen wordt aangenomen.

Adres aan Z. M., over de motie van den heer *de Baillet*, betrekkelijk de vrijheid van het onderwijs (zie ons nummer 47, art. Zuid-Brabant); een klein geschil bestaat er over eenige uitdrukkingen van het adres, zoo als hetzelfde is voorgesteld, hetwelk echter met eenparige stemmen wordt goedgekeurd. De president verklaart even als voor het adres ten behoeve der jonge lieden, welke bij den vreemdeling hunne studien hebben volbragt, dat hij hetzelfde niet zal teekenen; echter dat het adres onder de oogen van Z. M. zal gebragt worden.

Eindelijk brengt de heer *Claes de Limboog* bericht uit, over een voorstel, strekkende daartoe, dat aan den minister van binnenlandsche zaken zal worden bekend gemaakt, dat de staten van Zuid-Brabant nadrukkelijk zich verklaren, tegen zijne circulaire van de maand october, welke hen gedurende deze zitting is medegedeeld; dat verre van zich naar de beginselen van dezen brief te gedragen, de vergadering dezelve beschouwt te zijn strijdig met de grondwet en met den eed, dien alle leden gezworen hebben, om dezelve na te komen. Dit voorstel wordt met eenparige stemmen aangenomen, doch op de verzekering door den president gegeven, dat hij zelf den minister kennis zal geven van de bepalingen door de staten, opzigtens de circulaire gemaakt, is er geene wijze van protest voorgesteld.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, stelt de heer *Viron* voor, om de vergadering en de zitting te sluiten.

De heer *Baillet* zegt, dat hij nog een voorstel te doen heeft, namelijk, om in het vervolg, op den dag van de opening der vergadering, het gedrukt verslag der gedeputeerde staten, nopens den staat der provincie niede te deelen.

Op voorstel van den heer *d'Hoogvorst*, wordt de heer president bedankt, voor de onafhankelijke en onpartijdige wijze, waarop hij deze zitting heeft voorgezeten; een elk juicht dit voorstel toe.

De president is aangedaan en getroffen, hij bedankt de vergadering met eene bewogene stem, nieuwe toejuichingen laten zich hooren en men leest op het gelaat der achtbare leden, hoe gelukkig zij geweest zijn, de wenschen van hen, die zij vertegenwoordigen, te kunnen uitdrukken.

De vergadering is gesloten.

De provinciale staten van Namen, Luik en Zuid-Brabant (zie boven) hebben de erkentelijkheid der natie verdiend. Zij hebben zich in hunne zittingen weten te onderscheiden en de belangen van het volk te handhaven; wij zien den geest van vaderlands-liefde in hun midden doorstralen, en trotsch op hunne regten, schromen zij geenen ministeriëlen invloed. Wij wenschten in de gelegenheid gesteld geweest te zijn, om ook omtrent de beraadslagingen der provinciale staten van het noorden (buiten Noord-Brabant) het een en ander te hebben kunnen mededeelen, doch alles is ons helaas verborgen gebleven; wij hopen echter, dat eenmaal in Holland en Vriesland de geest der vertegenwoordiging zal bekend worden en gepaard gaan, met die onzer zuidelijke broeders, die vrijmoedig en onverschrokken de goede zaak durven verdedigen en tot aan den voet van hem, die niets dan het geluk zijner vrije onderdanen betracht, open leggen!

— De staten van Zuid-Brabant dienen verzoekschriften op hunne beurt in; zij doen meer; zij verdooven geheel het vernis van liberalismus, waarmede de minister van binnenlandsche zaken zijne daden nog zou willen bedekken. — *Monseigneur* vindt gij hun gedrag *schandelyk?*

(Belge)

— Men verzekert, dat de heer de *Brouckere*, kommandant der schutterij te Maastricht, aan den minister van binnenlandsche zaken in uitdrukkelijke bewoordingen geschreven heeft, nopens de ongrondwettigheid van het besluit, betrekkelijk den eed, die door de leden van den kriegsraad moet worden afgelegd; men voegt er bij, dat, indien het besluit wordt gehandhaafd, de heer de *Brouckere* bereid is den eed te weigeren.

Bij gelegenheid der herkiezing van dit achtbaar lid, hebben al de officieren der schutterij, (behalve twee) in vol uniform, zich ten zijnen huize begeven, ten einde hem geluk te wenschen; waarna de onder-officieren gevald zijn.

— Den 20 dezer heeft te Brussel een geweldig onweer plaats gehad. De hagel is in menigte gevallen en de steenen waren van eene buitengewone grootte.

— De vergadering der provinciale staten van het groot hertogdom Luxemburg, is den 17 gesloten geworden.

— Z. M. heeft tot ridders van den nederlandschen leeuw benoemd, de heeren *Henri de Baillat*, lid der gedeputeerde staten van Zuid-Brabant; *le Bailli de Tillegem*, distrikt-kommissaris te Leuven; *Roelants*, sekretaris-inspecteur van de hoogeschool te Leuven; *Baud*, hoogleeraar aan dezelfde hoogeschool; *Birnbaum*, id.; *J. G. J. Ernst*, hoogleeraar in het burger- en hedendaagsche regt enz. aan de hoogeschool te Luik; *Cattoir*, lid van den raad der stad Brussel; *Johan de Meulmeester*, lid van de staten der provincie Oost-Vlaanderen; *Opdenberg*, inspecteur-generaal van het huis van opsluiting te Vilvorde; *Vollenhoven*, administrateur van binnenlandsche zaken bij het departement van binnenlandsche zaken; *Euyck*, administrateur van den waterstaat, id.; *Netscher*, administrateur voor de nijverheid, id.; *Dewez*, inspecteur der athénae enz.; *Teichman*, hoofd-ingenieur van den waterstaat, voor Zuid-Brabant; *Tommintch*, directeur van het museum te Leyden; *Jerome de Kruis*, te Amsterdam; *Rochussen*, sekretaris van de kamer van koophandel te Amsterdam; *Oomen*, R. K. pastoor te Breda; *Orban*, lid van de staten der provincie Luik; *Smeyt*, koopman te Rotterdam; *Hooft*, militie-kommissaris te Amsterdam. (*Gazette des Pays-Bas*.)

— Men wil, dat men, sedert eenige dagen, op den scheidpaal tusschen Noord-Brabant en Antwerpen, bij West-Wezel leest: *ik heb een weinig honig geproefd, en ziet, ik sterve*. Toepasselijk waarschijnlijk op *Janus*; men heeft zich echter vergist, men zegt thans, dat *Janus*, bij het naderen der zittingen van de provinciale staten, in eenen magnetischen slaap is gevallen; de bron, zoo men voorgeeft, waaruit zoo vele bijzondere berigten, welke reeds voor het volgend nummer gereed liggen, en vermoedelijk in den loop van eenige weken, nog wel op geene andere wijze als door *Janus* algemeen bekend zullen worden, moeten voortvloeijen. *Janus*, waarlijk, kan door die magnetische medewerking aardig worden!

Zoo is dan de uitslag onzer verkiezingen voor de staten-generaal bekend. Bij slot van rekening heeft de oppositie er eerder bij gewonnen dan verloren. Deze waarheid is vooral merkbaar, indien men op eenige bijzondere daadzaken acht geeft, als op de weder-inkiezing van de heeren de *Brouckere*, van *Sasse van IJsselt*, enz., in weerwil van alle aangewende middelen om dezelve te verwijderen, zoo wel als op de verwijdering van de heeren *Verheyen* van Boxmeer, *Lebleroq*, enz. Het komt ons klaarblijkelijk voor, dat het zedelijke uitwerksel, door eenige bijzondere omstandigheden voortgebracht, in staat is om ons aan te moedigen; en zoodanige omstandigheden zijn, in de eerste plaats, die welke de verkiezingen onzer provincie aanbieden. Dergelijke daadzaken laten geenen twijfel over of men komt met den goeden wil en de volharding, zoo ver, dat men alle hinderpalen te hoven raakt.

Maar laten wij ons oog eens op Holland vestigen. Het gedrag van de *Corver Hooft's*, van de *Luzac's* en van de *Schooneveld's*, had aan vele redelijke personen doen gelooven, dat, de aan de zuidelijke provincien gegevene inblazing insgelijks aan het noorden was medegedeeld. Men begon zich te vleijen met dien

openbaren geest, die wijze zucht tot onafhankelijkheid, welke de zuidelijke provincien onderscheid, langzamerhand tot aan gene zijde van den Moerdijk te zien vertoonen. Wij hebben, wel is waar, nooit in deze hoop gedeeld. De uitkomst heeft bewezen, dat ons wantrouwen maar al te wel gegrond was. Inderdaad, indien de verwijdering van den heer *Schooneveld* alleen moet toegeschreven worden aan de neiging, welke hij betoond heeft, om zich met de edele verdedigers onzer regten te vereenigen, indien men hem straft, omdat hij den heer van *Maanen* tegengesproken heeft, indien men van den anderen kant den gastheer, den hoezemvriend van den heer van *Maanen* naar de tweede kamer zendt, wat moet men dan van Holland verwachten? Is het niet te voorzien, dat die ongelukkige scheuring tusschen het zuiden en het noorden, welke het voorwerp van zoo vele droevige opmerkingen geweest is, in plaats van te verdwijnen, zich van dag tot dag meer openbaar en meer doordringend zal vertoonen?

Om te verklaren, of te begrijpen, heeft men slechts, zoo als wij reeds zoo menigmaal gezegd hebben, in aanmerking te nemen, dat ons ministerie geheel hollandsch is. Hoe wil men dan, dat de Hollanders op eene gestrengte wijze eene administratie bestrijden, welke zij meenen, volgens hun belang te moeten handhaven en verdedigen.

Ongetwijfeld zijn er in Holland vele lieden, die, even als wij, ontevreden zijn. In de eerste plaats, alle katholieken; want deze worden nog meer mishandeld dan hunne geloofsgenoten uit de zuidelijke provincien. Hierbij moet men voegen een aantal redelijk denkende protestanten; want deze zijn niet alle van hetzelfde soort als hunne vertegenwoordigers. Maar het groot aantal protestanten, diegene vooral, welke ereposten en gezag bezitten, willen volstrekt geene gemeenschap met ons hebben. En ongelukkig zijn zij het, welke over alles beschikken en welke de verkiezingen besturen.

Men moet dus de hoop laten varen, om van dezen kant des koninkrijks eenige aanmerkelijke versterking tegen de oppositie te zien aankomen. De hollanders, waarover wij spreken, zullen wezenlijk, zoo lang het gouvernement blijft, wat het is, ministeriëel blijven; zij zullen slechts tot de oppositie behooren, wanneer het ministerie belgisch zijn zal, of eenvoudig, wanneer de ambten en de magt gelijkelijk zullen verdeeld zijn. Wanneer nu zal dit gebeuren?

Maar dat men ons wel begrijpe. Wanneer wij van Holland spreken, willen wij daardoor niet alle noordelijke provincien aanduiden. Gelderland, Overijssel en Utrecht zijn niet in afzien opzichte in hetzelfde geval als het eigenlijk gezegde Holland. Noord-Brabant, eene provincie, die bijna geheel en al katholiek is, behoort, door haren volksgeest, eerder tot Belgie, dan tot Holland. Men zie ook eens de snelle vorderingen, welke de oppositie aldaar maakte, als de heer *Sasse van IJsselt*, in spijt van alle pogingen, welke in het werk gesteld zijn, om hem te verwijderen; wederom ingekozen, de heer *Verheyen* van Boxmeer uitgevallen en vervangen door eenen man, die het geheele vertrouwen der natie schijnt te verdienen, enz. Noord-Brabant is derhalve zelfs meer vooruitgegaan, dan eenige van onze zuidelijke provincien.

Ongelukkiglijk heeft Holland, op zich zelve, twee en twintig afgevaardigden te benoemen; dit is juist het vijfde gedeelte der nationale vertegenwoordiging. Men moet bakenen, dat dit een groot gewigt in den evenaar is. (*Courrier de la Meuse*.)

Aan den Redakteur!

Met eene algemeene tevredenheid heeft men nu geacht dit blad van heden gelezen; de beraadslagingen over het reglement der koepok-ienting, in de zitting der provinciale staten van 15 juli hervat, hebben, zoo het schijnt, aanleiding tot vrij gewigtige overwegingen gegeven: van het beginsel uitgaande, dat de vaderlijke magt door geenen minister, of wie het ook zijn moge, konde beperkt worden, wordt door een der leden opgemerkt, dat het buiten de magt der vergadering was, bepalingen te maken, welke het regt der ouders zouden verminderen, het ontworpen reglement op de koepok-ienting, waarbij verboden wordt, de kinderen, die de kinderziekte niet gehad hebben, of nog niet zijn gevaccineerd, op de scholen, van welken aard ook, aan te nemen, alzo niet, als verpligtend konde worden vastgesteld, en dat, wanneer dit moest doorgaan, niets zoude beletten, de ouders ook te gelasten, van hunne kinderen op die scholen onderwijns en zoodanige opvoeding te doen geven, als de administratieve autoriteit zoude goedvinden voor te schrijven — welk gevoelen, als op het natuurregt gegrond, van alle zijden der vergadering werd ondersteund, en na eenige deliberatien, algemeen aangenomen. Heit zij den staten, welke zulke beginselen aankleven! Gelukkig de provincie en derzelve ingezetenen, wier belangen aan zulke doorzigtige mannen zijn toevertrouwd! Wij bekennen het, de staten der respectieve provincien bevinden zich, door de ongrondwettige circulaire van 10 oktober 1828, in moeilijke omstandigheden; dan, wij ontveinen het niet, wij mogen van den moed en de eensgezindheid der voorstanders onzer belangen verwachten, dat zij de ministeriële tegenkantingen zullen weten te verwijderen, en bij een ootmoedig adres aan Z. M. pogingen

allen doen, om het reeds te lang gekluisterd onderwijs en deszelfs vrijheid, zoo als dezelve bij de grondwet wordt toegekend, te herstellen: dat Z. Exc. de heer gouverneur zich tegen eenen zoo grondwettigen maatregel verzette, deszelfs onderteekening weigere (verschoon ons, wij geven het slechts in bedenking), zou dan een adres aan de tweede kamer der staten-generaal, ter opheffing en wegruiming der ongrondwettige stelling zelfs, niet van de gelukkigste gevolgen kunnen zijn? De Koning, wel is waar, heeft het vermogen, op grond van art. 149 der grondwet, de besluiten der staten, die met de algemeene wetten of het algemeen belang strijdig mogten zijn, te schorsen en buiten effect te stellen: dan geene enkele bepaling der grondwet magtig de regering, om adressen en verzoekschriften, welke de staten in het belang hunner provincie en derzelver ingezetenen zouden noodig oordeelen, te verhinderen en tegen te gaan; intégendeel, het art. 151 der grondwet geeft hun daartoe de bevoegdheid; met deze te beperken wordt een van de dierbaarste voorregten der provinciale staten gekrenkt. Wat zal er, in dat geval, van de provinciale staten, wat van het petitieregt, bij art. 161 der grondwet aan elk eenen gewaarborgd, geworden? Wanneer elk burgemeester, door eene gelijke aanschrijving, wie weet of ze niet reeds in gereedheid ligt? gelast wordt te zorgen, dat zijne ingezetenen geene petitiën teekenen, noch verdere démarches tot herstel der grieven doen?

Verusten wij in onze vertegenwoordigers, er heerscht eensgezindheid, er ontbreekt geen moed, *union et force*; zij beseffen, dat geene maatregelen *ontydig* kunnen zijn, wanneer deze het herstel van geschondene regten ten doel hebben. — Dit vooruitzigt reeds was genoeg om elk eenen, bij het herlezen der houding onzer staten, op dit gewichtig punt genoeg in te boezemen; dan hoe troostend nog voor zoo veel brave ingezetenen der provincie, welke maar onlangs van hetzelfde beginsel uitgaande, zich bij verzoekschriften, ter bekoming der vrijheid van het onderwijs, bij de staten-generaal vervoegden, en hierom juist het voorwerp van laster, bij wien? bij het ministerie en deszelfs onderhoorigen, geworden zijn. Hoe leerzaam voor hen, die, door ons gezonden, bij de staten-generaal het belang van den staat moeten beoogen, en hoe nadrukkelijk ook van alle zijde des rijks de vrijheid van het onderwijs werd verzocht, zelfs hunne stem aan het adres aan Z. M. niet hebben kunnen of liever niet hebben *durven* geven; dat deze er wel op doordenken. Zij immers, van wie hunne magt onmiddellijk voortvloeit, hebben het, bij hunne zitting van 15 julij jl., als *beginsel*, gelijk te regt is, aangenomen, dat de vaderlijke magt nimmer mag gestremd worden, en de leiding en opvoeding der kinderen uitsluitend onder het beheer der ouders is; dat deze houding hun, bij het gewichtig onderzoek van het onderwijs, hetgeen bij eene wet staat geregeld te worden, ten leidraad verstrekke; want waarlijk, het oog des volks blijft op eenigen hunner gevestigd en verlangt niet anders, dan rust voor hen en beterschap voor de natie. *A leur gouverne.*

De prijzen der granen, te Eindhoven, van dingsdag den 21 julij, zijn geweest:

Tarwe,	} <i>het nederlandsch mud:</i>	{	f 15- » à 10-50
Rogge,			« 6-00
Boekweit,			« 3-80
Haver,			« 2-90 à 1-50.
Het nederlandsch pond boter.			« »-39 à »-36.
De vier nederlandsche ponden roggebrood 30 cents.			

* * Te St. Michiels-Gestel verlost op den 18 Julij 1829 van eene DOCHTER

F. M. A. ESSER.
Geboren SPELTHAAN.

BEKENDMAKINGEN.

* * **PETRUS HENRICUS VAN FENEMA**, openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, Hoofdplaats der provincie Noord-Brabant, zal, voor zijne principalen, op donderdag den 6 augustus 1829, des avonds ten zes ure, in het Nieuw Stads-Koffijhuis, bevoond wordende bij JAN VAN DUREN, provisioneel, en veertien dagen daarna, ter zelve plaats en ure, finaal verhooren.

1de **Koop.** Eene hechte, sterke en sedert drie jaren nieuw opgebouwde HUIZINGE, met STALLINGEN, TUIN BOOMGAARD en ERVE, staande en gelegen te *Uden*, in de straat gequoteerd n° 55, van ouds genaamd *de Valk*, belend de eene zijde ANTONI BOMIS, de andere zijde en één eind de gemeene straat, en het ander eind de tuin, uitschietende tegen den gemeenen weg.

Deze Huizinge is voorzien van vier groote BENEDENKAMERS, zeer modern ingerigt, ruime KEU-

KEN, ZOLDER, vijf KELDERS, MEIDENKAMERS en POMP; voorts groote STALLINGEN, alsmede een groot PAKHUIS, waarin voornamelijk eene Bierbrouwerij was geplaatst, achter dezelve eene groote sterke SCHUUR, mitsgaders groote MOESTUIN met onderscheidene exquisite VRUCHTBOOMEN beplant, en eindelijk een nieuw aangelegde BOOMGAARD, groot te zamen Een Bunder. Aan te vaarden in gebruik met den *eersten November* aante staande.

2de **Koop.** Een Perceel TEEL- HOOI- of WEILAND, gelegen onder *Lith*, genaamd *de voorste Hooge Hoeve*, groot omtrent drie Bunders, zeven en negentig Roeden en drie en twintig ellen.

Voor het Saisoen van dit jaar, publiek en voor alle man verhuurd voor de somme van f 180-[«]

3de **Koop.** Een perceel TEEL- HOOI- of WEILAND, gelegen onder *Lith*, genaamd *de achterste Hooge Hoeve*, groot omtrent drie Bunders, zeven en negentig Roeden, drie en twintig ellen, mede voor het Saisoen van dit jaar publiek verhuurd, voor de somme van f 160-[«]

De voorschreven tweede en derde koopen zullen eerst in massa en daarna afzonderlijk worden geveild, beslagen, en ten hoogsel blijven staan.

4de **Koop.** Een Perceel TEELLAND, gelegen onder *Lith*, genaamd *den Heuvel*, groot een Bunder, een en zestig Roeden en vijftig Ellen, belend oost JAN WILLEM KLING, west, zuid en noord de Straat.

In huur en gebruik, sedert 23 jaren, bij Q. KLING, voor f 60-[«] jaarlijks.

5de **Koop.** Een HOUTBOSCH of PASKE, gelegen onder *Lith*, in den breeden Weg, groot drie en dertig Roeden en tien Ellen, belend oost de Kinderen van MICHEL VAN DEN BOGAART, west den Polder van *Lith*, zuid de Straat, en noord de Wiel.

Nadere onderrichtingen te bekomen, ten Kantore van den Notaris VAN FENEMA voornoemd.

ALGEMEENE ONDERNEMING
DER
KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
POSTWAGENS,
VAN
J. B. VAN GEND en LOOS.

NIEUWE DIENST
VAN Antwerpen NAAR 's Hertogenbosch,
OVER Breda en Tilburg
EN VICE VERSA.

Met 1 Augustus 1829 zal de Onderneming dagelijks eene DILIGENCE doen rijden tusschen ANTWERPEN en 's BOSCH, over Breda en Tilburg, vertrekkende van eerstgenoemde stad ten een uur des middags na de aankomst der POSTWAGENS van Brussel, Leuven en Gent, van alle welke plaatsen men dus het geheele traject door de DILIGENCE derzelfde Onderneming, in eenen dag zal kunnen afleggen.

Het vertrek uit 's Bosch is bepaald des voormiddags ten 11 1/2 ure, om des avonds ten 4 ure te Breda, 9 ure te Antwerpen en 3 ure des ochtends te Brussel aan te komen.

Deze nieuwe Dienst correspondeert overigens met al de Steden der zuidelijke Provinciën, geheel Frankrijk en Duitschland, als ook te Breda met Rotterdam, 's Hage, Amsterdam, enz.

DE KANTOREN ZIJN GEVESTIGD TE:

's BOSCH,	bij W. STAELENBERG, in het Oud Keizers-Hof.
TILBURG,	» BOTERMANS, in de Goud Zwaa.
Breda,	» W. P. ESNAULT, in den Gouden Loois.
ANTWERPEN,	{ J. B. VAN GEND, op de ...
	{ W. P. J. LOOS, Hôtel ...
BRUSSEL,	» H. VAN HUMBEL, in de ...
LEUVEN,	» F. J. HAMBROUCK, in de ...
GENT,	» in het Pakhuis, en in het Hof van Wenen.
ROTTERDAM,	» in het Hôtel St. Luons, Hoogstraat.
's HAGE,	» P. RENARD, Directeur, op het Plein.
AMSTERDAM,	» A. VAN DER HULST, Directeur, op den Dam.

* * Bij PETIT en FRITSEN, Kloorkanters te *Artois-Rietel*, bij Helmond, zijn te bekomen allerlei soorten van KLOKKEN, van den besten klank en specie gegoten; vergieten gebouwen en herstellen defecten in carrillons. Alles op een of meerder jaren proef en tot civilen prijs.